Історія в ілюстраціях

Михайлівська та Софійська площі Києва

Фотоальбом з колекцій києвознавців
Михайла Кальницького, Василя Галайби,
Олександра Возницького, Артема Гусинського,
з сайтів ***photohistory.kiev.ua, grad.kiev.ua,***
interesniy-kiev.livejournal.com,
archunion.com.ua

Приблизно такий вигляд мало наше місто у VII ст. Як воно називалося, ми навряд чи колись взнаємо

Археологічна культура «київського типу» — але V століття

Зі сходу на захід, від переправи біля Неводничів, Довгою нивою повз Берестове і Клов, Старим шляхом повз Перевісище й далі на Білгород пролягав транзитний торговий шлях. Згідно старої традиції, картосхеми Києва зображали “від Дніпра”

Кручами понад Дніпром споконвіків тягнулися шляхи кочівників і селилися люди. Місцевість від нинішніх Володимирської гірки до Львівської площі 5 тисяч років тому займало велике поселення Трипільської культури бронзової доби. В середині І тисячоліття нової ери на місці нинішнього МЗС постало святилище Перуна.

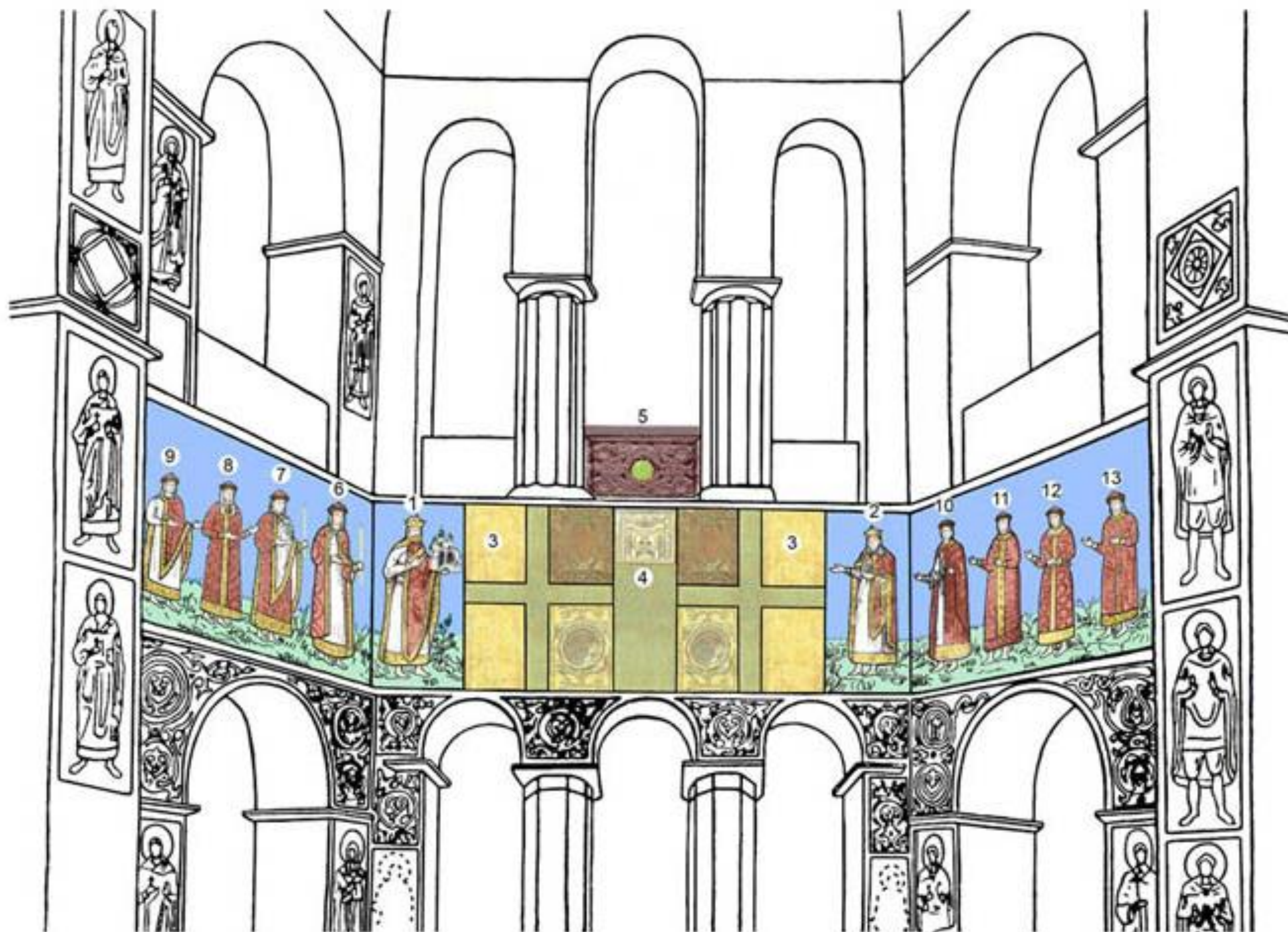

Князь Владимир сокрушает идолов. Гравюра из книги архиепископа Лазаря (Барановича) «Труды на дни нарочитыя праздников». Киев, 1674. Л. 243 (РГБ).

Из книги академика АН СССР и РАН Бориса Александровича Рыбакова "Язычество древней Руси": *В 980 г., на второй год после убийства Ярополка и утверждения Владимира в Киеве, на Руси прошла религиозная реформа. Центральное место в культе было отведено богу грома и войны Перуну – покровителю князей и дружинников. Языческий пантеон из шести божеств, во главе с Перуном, был воплощён в шести деревянных идолах, установленных у теремного великокняжеского дворца, на обломках предположительно действовавшего при Ярополке христианского храма. Здесь были бог солнца Хорс, бог дневного света Дажьбог, небесный Стрибог, охранитель посевов Семаргл и богиня плодородия Макошь. В княжеский пантеон не попали Велес, Род, Ящер, Лада и Леля – языческие божества природы и хозяйственного благополучия, народное поклонение которым христианской церкви приходилось терпеть ещё сотни лет…*

Портрет родини князя Володимира Святославича
(реконструкція д.і.н., проф. Надії Нікітенко)

1- князь Володимир з моделлю Десятинної церкви
2 - княгиня Анна
3 - мармурова панель (по аналогії з Софією Константинопольською)
4 - символ престола на мармуровій панелі
5 - шиферна плита з яшмою
6 - Ярослав
7 - Борис
8 - дружина Бориса
9 Гліб
10 - Феофана - старша донька Володимира та Анни
11,12, 13 - доньки Володимира та Анни

У «Повісті минулих літ» заснування Софійського собору значиться під 1037 роком; в Новгородському літописі подія позначена 1017 та 1037 роками.

Засновником собору літописні джерела визначають київського князя Ярослава Володимировича (Мудрого). Інші джерела дають можливість пов'язувати заснування собору з іменем Володимира Великого. Сучасник будівництва собору митрополит Іларіон Київський у своєму «Слові про Закон і Благодать», згадуючи Софійський собор, говорить, що в його створенні Ярослав завершив справу свого батька Володимира; німецький єпископ Тітмар Мерзебурзький (†1018) згадує під 1018 роком функціонуючий Софійський монастир. Набула популярності гіпотеза заснування Софії Київської князем Володимиром. Доктор історичних наук Надія Нікітенко, підтримана кандидатом історичних наук В'ячеславом Корнієнком, висунула гіпотезу: храм закладено 4 листопада 1011, освячено 11 травня 1018, спорудження розпочав Володимир Великий, завершив Ярослав Мудрий. Ця концепція побудована на підставі інтерпретації світських фресок та знайдених на фресках собору графіті, датованих 1018/21, 1019, 1022, 1023, 1028, 1033 і 1036 роками; на підставі свідчень Іларіона та Тітмара.

Ця гіпотеза дискутується; її знайшли достатньо переконливою для святкування у 2011 р. 1000-річчя заснування Софійського собору; ювілей відзначили на міжнародному і загальнодержавному рівнях за рішенням ЮНЕСКО і за Указом Президента України.

Спаливши 1016/17-го року першу Софію, Ярослав почав швидке будівництво нового собору. Доклавши всіх зусиль, собор добудували влітку/восени 1018, тобто лиш за 1,6 рік, і тоді почався розпис храму . Очевидно, тільки-но збудований, але не розписаний собор згадує Тітмар. Всі роботи закінчили близько 1036-го, коли під його стінами Ярослав розгромив печенігів. 1037-го року собор освятили і заснували в ньому бібліотеку.

1051 — на київський престол в соборі висвячений митрополит Іларіон Київський.

1054 — в соборі похований Київський князь Ярослав Мудрий.

1055-1062 — собор розбудовував Великий князь Київський Ізяслав Ярославич.

Монастир св. Димітрія та церкву у Верхньому Києві поблизу собору святої Софії в другій половині 1050-х років, згідно з думкою деяких істориків, збудував київський князь Ізяслав Ярославич, чиє християнське ім'я було Димітрій.

Через півсторіччя його син Святополк II Ізяславич збудував в 1108–1113 роках монастирську церкву (тут був похований її фундатор), присвятивши її своєму патронові архангелу Михаїлу, заступнику воїнів.

1113 — в Софійському соборі коронували Великого князя Київського Володимира II Мономаха, якого 1125 поховали тут же.

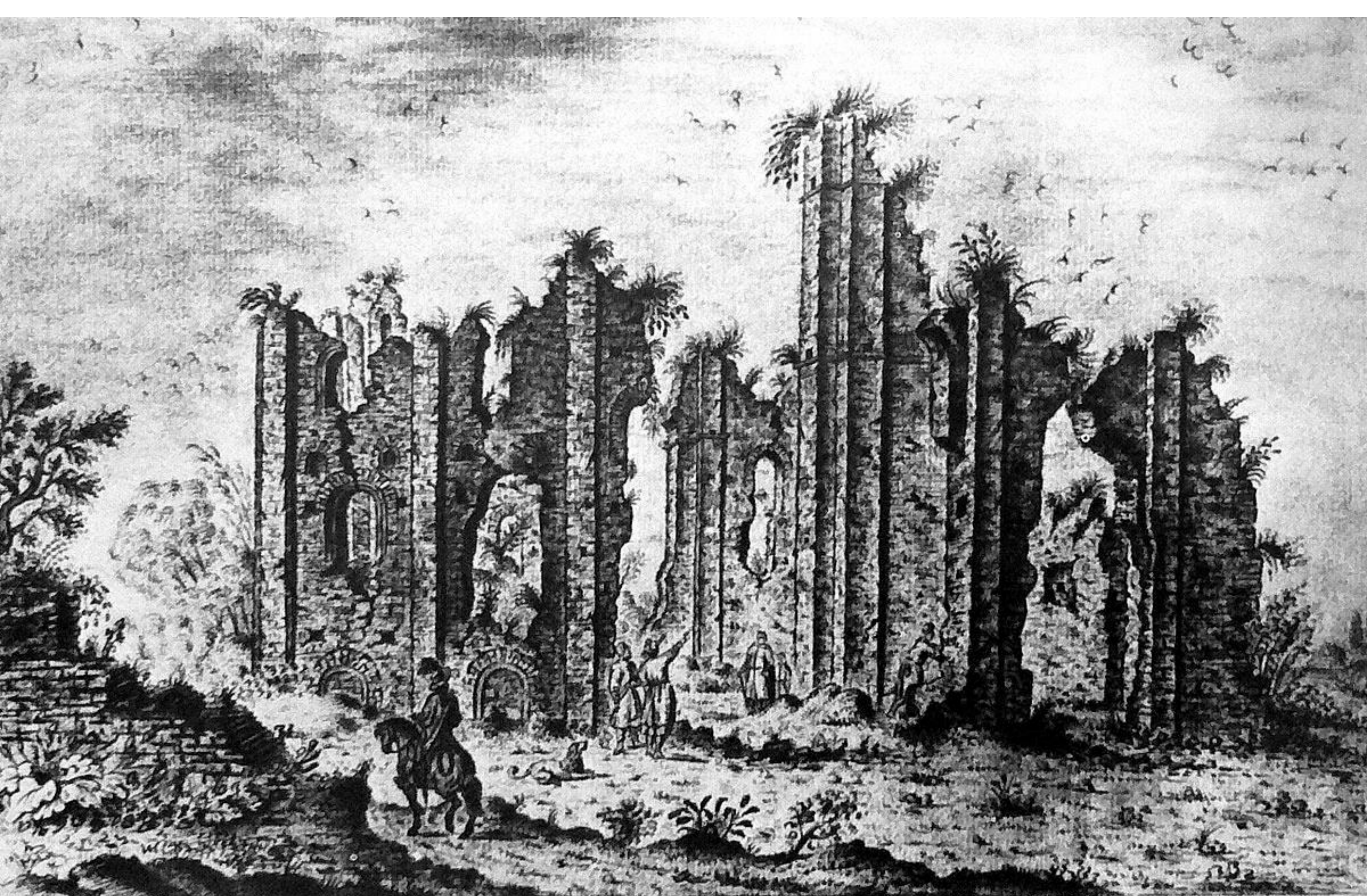
1169 — Київ захопив і зруйнував владимиро-суздальський князь Андрій Боголюбський, забрав із Софії всі золоті речі, церковні реліквії, зокрема, ікону Пресвятої Богородиці.

Від Золотих воріт 6 грудня 1240 року військо хана Батия увірвалося до Верхнього міста.
Софіївський собор встояв, але був пошкоджений і пограбований.

Київ часів Хмельницького. Руїни давніх храмів Київської Русі через півсторіччя відбудує вже Мазепа. Малюнок Абрагама ван Вестерфельда, 1651 р.

Абрахам ван Вестерфельд, 1651. Руїни церкви Федора Тирона «Вотча» монастиря

Софійська площа. Рисунок Абрахама ван Вестерфельда. 1651

1375 — Софійський собор ремонтував митрополит Кипріян.

1416 — Київ розграбував і спалив хан Едіґей, у 1482 — кримський хан Менґлі-Ґірей.

1497-1577 — собор залишався без догляду.

1577 — Богуш Гулькевич-Глібовський своїм коштом відремонтував собор.

1596 — за свідченнями Регінальда Гайденштайна: храм вартував величезних коштів, структурою та майстерністю виконаних робіт не поступався константинопольським, венеційським, але перебував у «жалюгідному стані», через це служби в ньому не проводились.

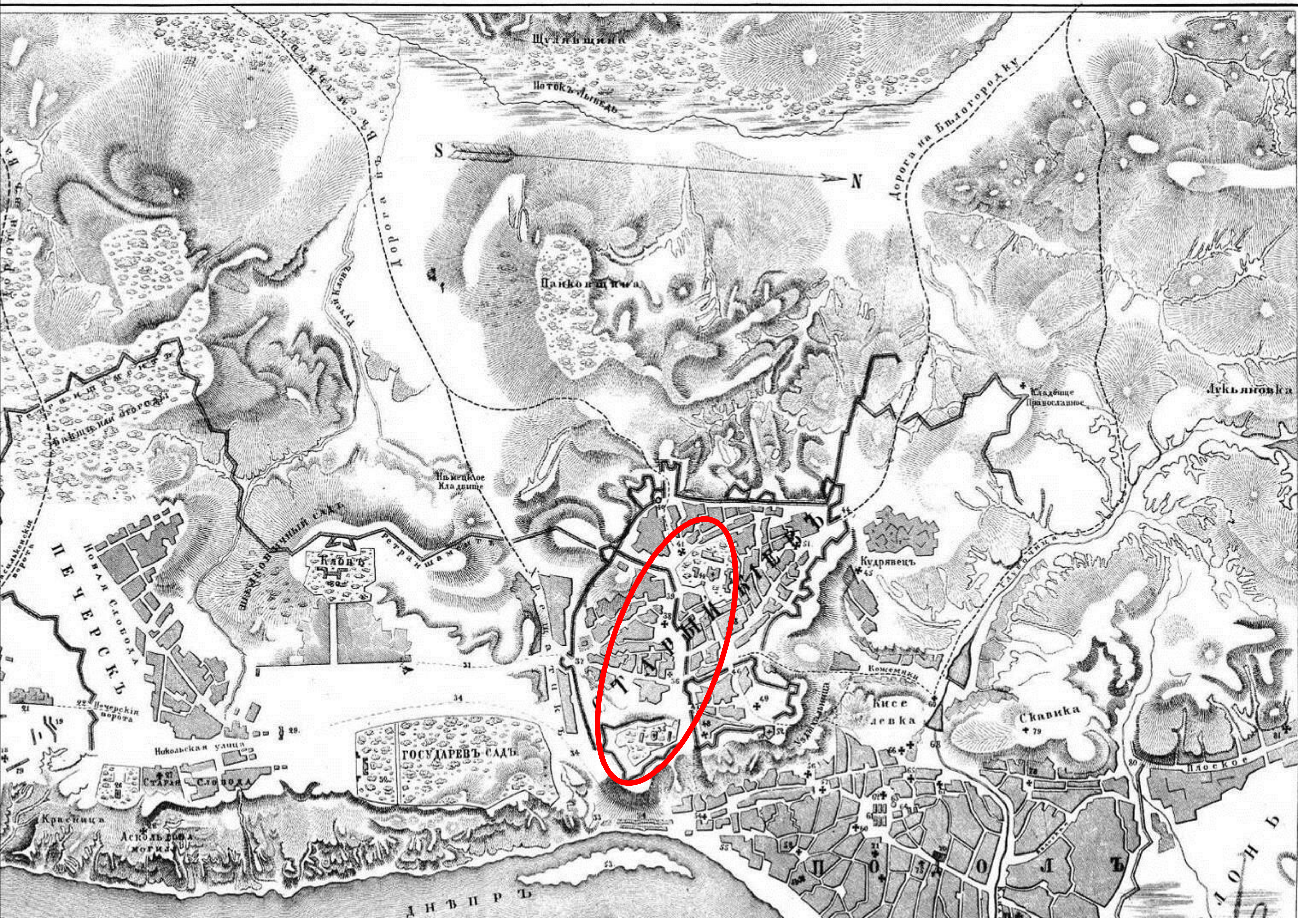
Нове відродження Софії Київської пов'язане з київським митрополитом Петром Могилою: 1633–1647 років провів капітальний ремонт собору, оздобив його. Навколо собору спорудили дерев'яні монастирські будівлі, всю територію обнесли високою дерев'яною огорожею. До робіт у соборі Петро Могила залучив італійського архітектора Октавіано Манчіні. Основними будівельними матеріалами були цегла, вапняно-піщаний розчин; цеглу часто застосовували для мурування стін, склепінь, фундаментів. Внаслідок нерівномірності випалювання цегла мала різні відтінки — від темно-червоного до світло-жовтого. Зазвичай всі внутрішні приміщення будинків мали склепінчасті перекриття. У житлових приміщеннях стояли печі, оздоблені візерунчастими полив'яними кахлями, що надавало інтер'єрам особливого колориту.

В'їзд Богдана Хмельницького в Київ у 1649 році, худ. М. Івасюк (1912)

ПЛАНЪ КІЕВА ОТЪ 1700 ДО 1800 ГОДА

Планъ четвертый

Тарас Шевченко. Михайлівська площа. 1840-і роки

В 1496 році Золотоверхий монастир було відроджено і перейменовано з монастиря св. Димітрія на монастир св. Михаїла, відповідно до назви церкви, збудованої Святополком. Після численних відбудов та розширень впродовж XVI ст. монастир став одним з найбільших та найбагатших монастирів України.

В 1620 році Іов Борецький зробив його резиденцією відновленої православної Київської митрополії.

1655 року за сприяння гетьмана Богдана Хмельницького було покрито міддю та позолочено верх церкви Архистратига Михаїла монастиря.

«Хроніка Києво-Михайлівського Золотоверхого монастиря» — монастирський літопис, складений українською книжною мовою у 1701-1736 роках

Тарас Шевченко (?). Софіївська площа. 1840-і роки

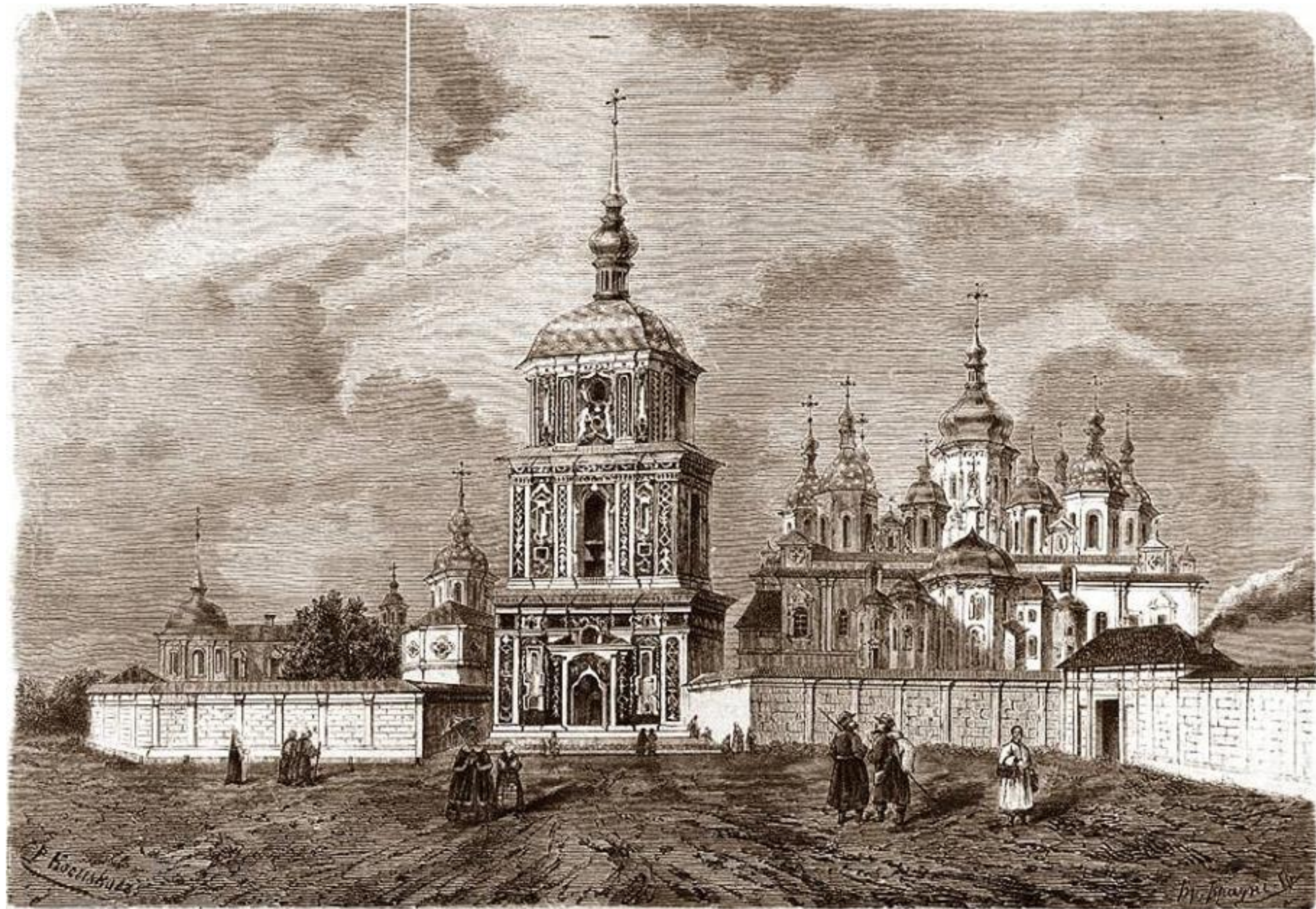
1690-1707 — митрополит Варлаам Ясинський, коштом гетьмана Івана Мазепи, провів капітальний ремонт собору: у галереях надбудовано поверхи, встановлено 4 нові куполи, верхи старих веж перебудовано на бароковий стиль, позолочено головний купол.

Надалі споруджено нові кам'яні будівлі навколо собору: трапезну, хлібню (пекарню), палати митрополита, західні ворота (**Браму Заборовського**, на малюнку худ. І. Батечко, 1970), мур, південну в'їзну башту, Братський корпус, бурсу. В них втілено характерні риси української барокової архітектури XVII–XVIII століть.

1699-1706 — Споруджено нову муровану дзвіницю. У 1709 р. біля стін дзвіниці відбулась урочиста зустріч переможців Полтавської битви на чолі з Петром I, тому її часом називають Тріумфальною.

Дзвіницю перебудували у 1744–1748 роках за проектом Йогана Шеделя, у 1851–1852 роках за проектом єпархіального архітектора Павла Спарро надбудовано четвертий ярус. Є одним з українських національних символів та символів міста Києва.

Михайло Сажин. Софійський собор у 1846 році

Вид від Золотих воріт

Rysował R. Raczyński   Odbito w Lit. A. Dzwonkowskiego   Lit. J. Cęglinski

WIDOK CZĘŚCI STAREGO MIASTA.

Михайло Сажин. Вид Володимирської гірки у Києві

Руины храма Св. Ирины. С акварели Михаила Сажина

Акварель Тараса Шевченка "Внутрішній вигляд Софійського собору" зображує вікові іконописні стіни київської святині. 1846 рік. НМТШ

Кïевъ въ 70-хъ гг. XIX в.

Kief il y a trente ans.

Большая Владимïрская улица.

Les restes de l'église de S-te Irène.

Кіевъ. Видъ съ

Памятникъ св. Ирины. (къ стр. 122).

Троицкая, церковь находилась в районе современной улице Аллы Тарасовой (бывшей Троицкой). Историк Николай Закревский характеризовал её так: “Малая, ветхая, убогая, деревянная церковь Св. Троицы, об одном куполе, с деревянною же колокольнею”. Ради строительства Присутственных мест, в 1856-59 гг., была перенесена на Новое строение, дав название Троицкой площади (где ныне театр оперетты, на фото). Священником Троицкой парафии при переносе храма был отец Евфимий Ботвиновский. Писатель Николай Лесков характеризовал его как одного из киевских "антиков", человека простого и искреннего нрава, чрезвычайно чуткого и бескорыстного. По преданию Лескова, отец Евфимий в ходе строительства похоронил в самодельной крипте под новой церковью свою любимую жену.

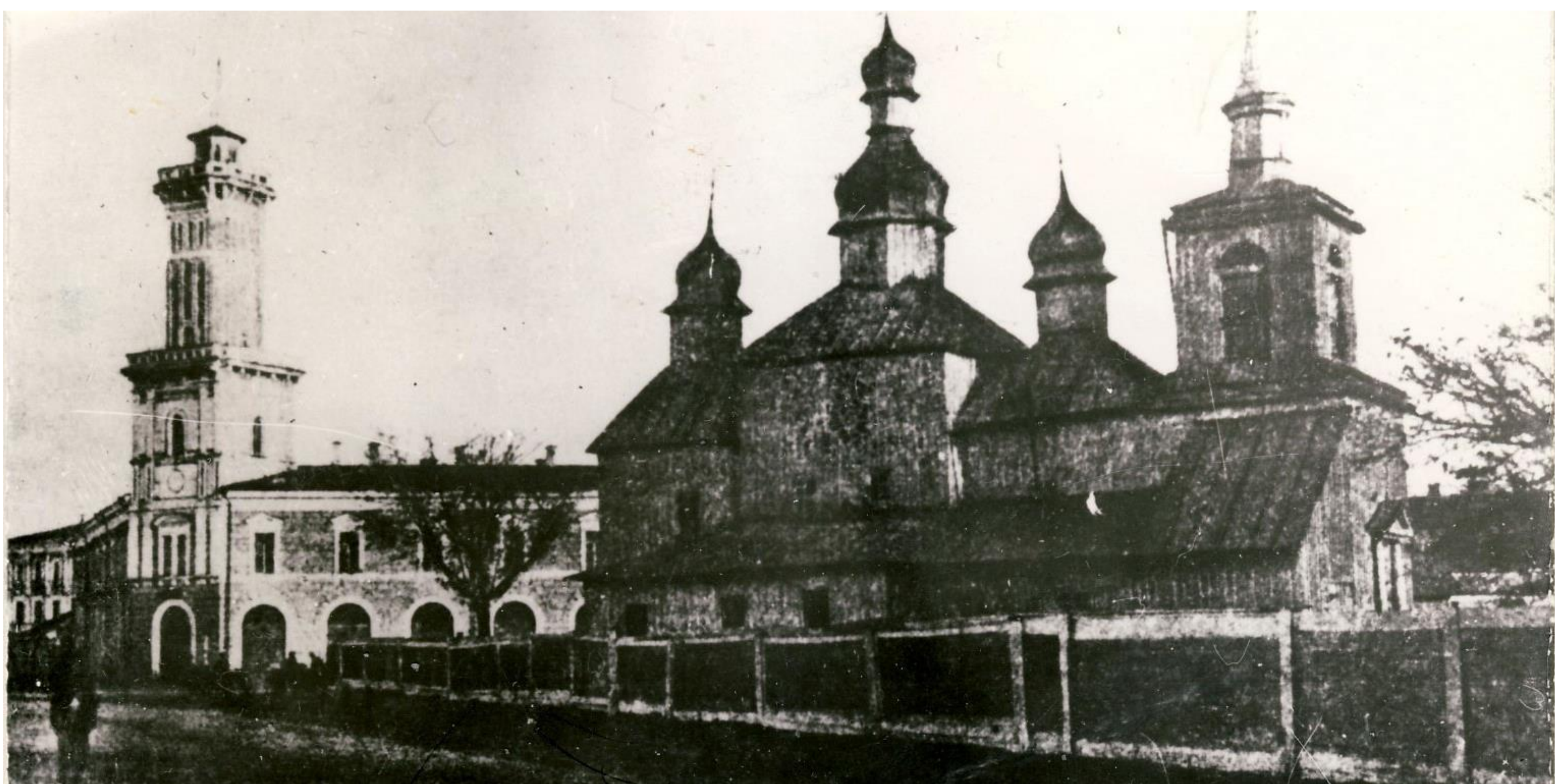

Деревянная церковь Св. Іоанна Предтечи въ Кіевѣ конца XVII в.

Церква Іоанна Золотовуста на Великій Житомирській вул. (XVII ст. – 1860-ті роки) Чи не іменем цього храму дорогу з Печерська називали Іванів шлях?

Зі спогадів Миколи Лєскова:

«Когда я зазнал отца Евфима Ботвиновского, он был очень юным священником маленькой деревянной церковки Иоанна Златоуста против нынешней старокиевской [полицейской] части. "Богомул" (в собирательном смысле) идёт по Киеву определённым путем, как сельдь у берегов Шотландии, так что прежде "напоклоняється усім святим печерським, потім того до Варвари, а потім Макарію софійському, а потім вже геть просто мимо Івана до Андрія и Десятинного й на Подол».

Дивна історія київської церкви Іоанна Злотовуста (по книзі: Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. Київ, 2002. С. 68-69). Спершу була збудована як церква Миколи Притиски на Подолі. У 1631 – початок 1700-х рр., коли для Миколи Притиски звели новий храм, цей перевезли у Верхнє місто, де нині перехрестя Володимирської та Великої Житомирської. Там він і простояв до кінця XIX ст.., дещо перероблений. Чи не від нього пішла назва "Іванів шлях" для дороги з Печерська на захід, через Верхнє місто?!?

Дерев'яну церкву наприкінці XIX ст. князь Трубецький перевіз до Гавронщини – за 45 км на захід від Києва, нині в Макарівському районі. Там її згодом обклали цеглою, а в радянський час зруйнували.

Потім єпархія на цьому місці вирішила звести дім Релігійно-просвітницького товариства. Тривалий час тут був НДІ теорії, історії та проблем архітектури й будівництва, дорогоцінна бібліотека якого таємничо зникла. Зараз у ньому Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ.

Трьохсвятительська церква на місці Перунового пагорба.
Федір Солнцев. Акварель 1843 р., та фото 1930-х років

Колокольня Трехсвятительской церкви на Трехсвятительской улице (ныне ул. Десятинная). Фото из архива НИИТИАГ, 1900-е годы

Назва Софіївської площі відома з 1869 р., з перервою на 1921–41 і 1944–93 рр.
Михайлівська площа відома з 1869 р., з перервою на 1937–91 рр.

Пятиугольник на плане – здание Присутственных мест (ул. Владимирская, 13–15), в котором помещался целый ряд правительственных учреждений: судебная палата, окружной суд, казенная палата с губернским казначейством, губернское правление, губернская чертежная и типография, нотариальный архив, городское полицейское управление и др. Комплекс зданий был разработан архитекторами М. Иконниковым, К. Скаржинским, И. Штромом, строительство велось в течение 1854–1857 гг.

Киев. Собор Св. Софии и Присутственные места. Фото 1872 г.
генерала Дмитрия Гавриловича Биркина.

Кіевъ.—Михайловскій монастырь.

Мощі св. Варвари. Фото генерала Дмитра Гавриловича Біркіна, 1872

Вулиця Софіївська – одна з трьох древніх вулиць, що у княжі часи віялом розходилися від Печерських воріт Міста Ярослава. Фото XIX століття та поштівка початку XX ст.

Георгиевский собор был построен в 1021–53 гг. в честь Святого Георгия – небесного покровителя Ярослава Мудрого. В XVII в. на месте его руин возвели небольшую деревянную церковь. Новый Георгиевский собор был поставлен в 1744–52 гг., при участии немецких наёмников-рыцарей, откуда и произошло название улицы Рейтарской. Храм был богато украшен мозаикой и фресками.

В 1744 р. імператриця Єлизавета Петрівна, прибувши до Києва на богомілля, брала участь в закладці як славетної Андріївської церкви, так і Георгіївської, на древніх фундаментах. 1816-го року тут було поховано Костянтиноса Інсіланті – видатного діяча грецького національно-визвольного руху, колишнього господаря (правителя) Молдови та Валахії. Нині його надгробок встановлено на території Києво-Печерської Лаври.

В 1884 (по другим данным в 1907) году, по проекту епархиального архитектора Владимира Николаева, храм был перестроен в стиле неоклассицизма: остался трехчастным, но внешнее убранство было выполнено в неорусском и неовизантийском стилях.

Син пастора місцевої лютеранської громади і власник однієї з перших в Києві приватних аптек Йоган Ейсман 1858 року скупив біля Михайлівської площі ділянки на місці колишнього Федорівського монастиря з непоказними дерев‘яними будиночками. Забудував садибу архітектор Олександр Беретті: були зведені 3-поверховий будинок, 2-поверховий житловий флігель і 1-поверхові цегляні служби. Будівлі в стилістиці пізнього класицизму, чітко витримані в пропорціях, органічно вписались в архітектурний комплекс.

1862 року садиба перейшла у спадок Густаву Ейсману, професору історії російського законодавства Імператорського університету св. Володимира, майбутньому гласному міської думи та міському голові. Цю садибу він здав в оренду Київському військовому округу, а 1873 року продав Міністерству народної освіти для реального училища. Частину грошей подарував тодішній міський голова, мільйонщик Павло Демидов, князь Сан-Донато, нащадок уральських заводчиків. Флігель став житлом співробітників училища.

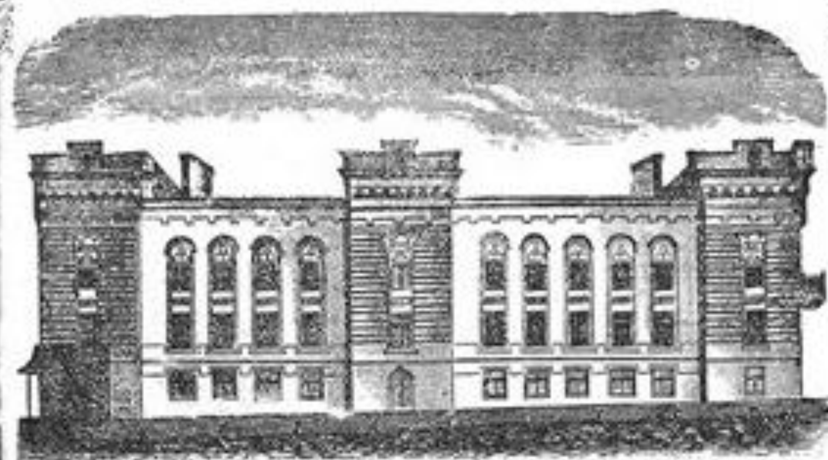

Реальне училище – середній навчальний заклад, що готував до вступу в технічні виші. Тут вчилося багато майбутніх видатних людей, зокрема відомі київські архітектори Павло Альошин, Євген Єрмаков, Олександр Кривошеєв, Микола Яскевич, Іпполіт Ніколаєв – син славетного Володимира Ніколаєва і його наступник на посаді муніципального архітектора. Випускник училища Антон Страус став гірським інженером, видатним винахідником, сподвижником видатного зодчого Владислава Городецького. Училище існувало до 1920 р., а потім перетворилося на 6-ту школу.

ВНОВЬ ОТКРЫТАЯ ГОСТИНИЦА

Ф. Г. МИХЕЛЬСОНА

(бывш. „ЖЕНЕВА“)

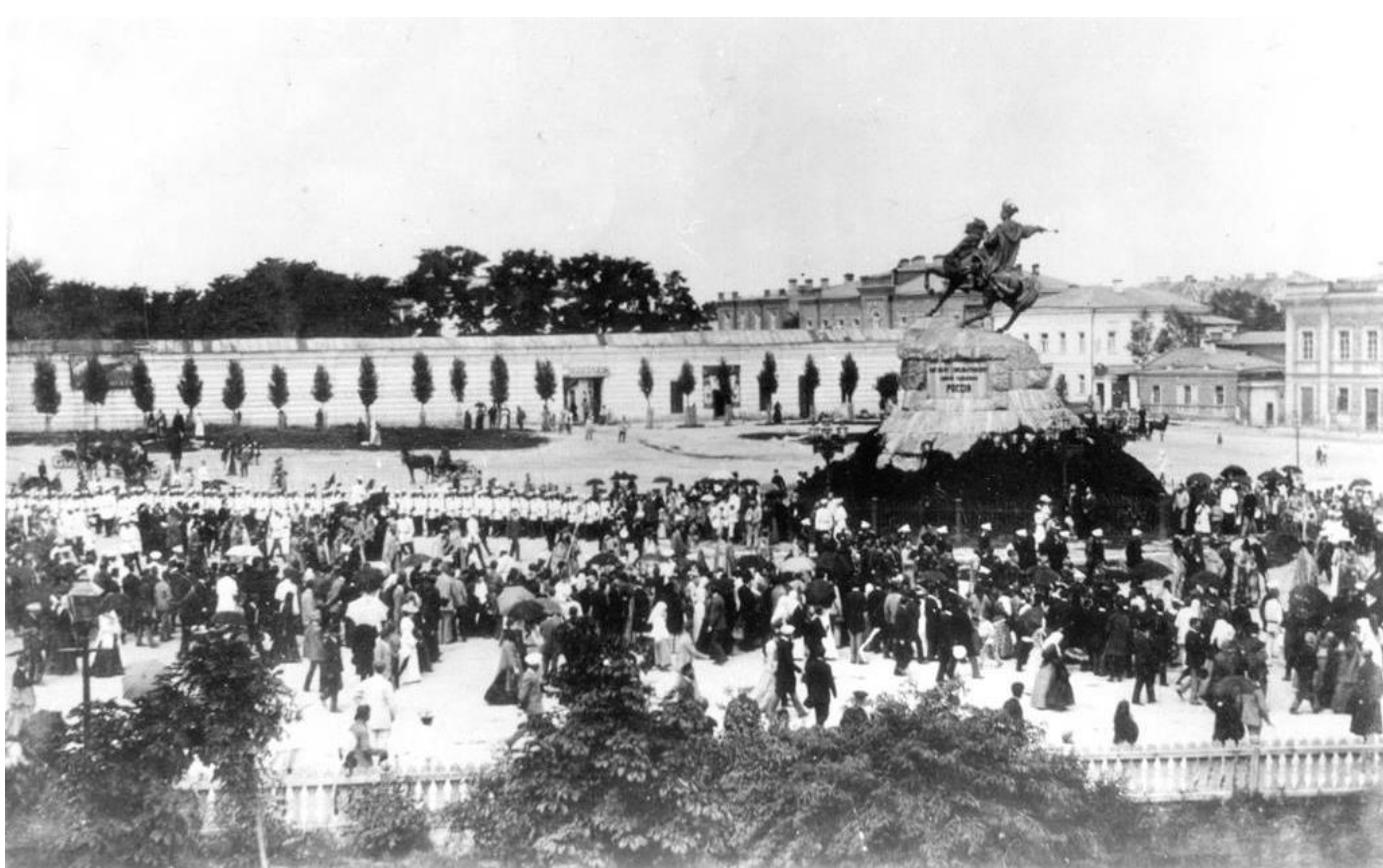
въ Кіевѣ, на Софійской улицѣ, собственный домъ, противъ гостиницы „Древняя Русь“.

Прекрасно меблированныя комнаты, съ новою изящною обстановкою.

Цѣны весьма дешевыя. Прислуга очень аккуратна.

Гостиница расположена рядомъ съ телеграфною станціею, вблизи Крещатика и театровъ, въ нѣсколькихъ саженяхъ отъ Софійскаго собора, Михайловскаго монастыря и зданія присутственныхъ мѣстъ.

1888 рік: 900-ліття хрещення Русі

Кіевъ.— Kiev. № 47.
Памятникъ Богдану Хмельницкому.
Monument de Bogdan Khmelnitsky.

КІЕВЪ—KIEV. № 34.
Памятникъ Богдану Хмѣльницкому и Михайловскій монастырь.
Monument de Bogdan Chmelnitzky et le couvent St. Michel.

На Софійській площі був один з фонтанів київського водогону, відлитий з чавуну за проектом архітектора Олександра-Петера-Адріана Шілле на заводі Олексія Термена

А в сусідньому сквері – маленький, садовий фонтанчик

Кіевъ – Kiew Скверъ Присутственныхъ мѣстъ

З альбому Дж. Гатрі Уотсона 1899 року

Общій видъ Софійской площади.
Vue générale de la place de St. Sophie.
Кіевъ.
Kiev.

Привѣтъ изъ Кіева

Памятникъ Богдану Хмельницкому.
Monument à Bogdan Chmeljnitzki.
Кіевъ.
Kiev.

[illegible] LA CATHEDRALE SAINTE-SOPHIE [illegible]

Кіевъ.—Kiew. № 93.
Софіевская площадь, присутственныя мѣста и памятникъ
Гетману Богдану Хмѣльницкому.

Невірний підпис на поштівці

1906

Свѣтопечать С. В. Кульженко. Кіевъ.

Кіевъ.—Софіевскій Соборъ.

Свѣтопечать С. В. Кульженко. Кіевъ.

Кіевъ. Михайловскій монастырь.

No. 18. Кіевъ. Видъ съ терассы лѣтняго ресторана „Отель Прага“.
Kiew. Vue générale.

Вид на церкву святого Георгія і Софійський собор з вікна готелю "Прага". Початок 20 ст.

Вид з вікна Георгіївської лікарні. Гравюра Л. Хіжинського. 1919 р.

1905

Молимся за Васъ!
не забывайте насъ.

У Михайлівському соборі з 7 до 17 років півчим був Іван Козловський (1900–1993) – майбутній славетний тенор московського Великого театру.

Кіевъ — Kiew
Михайловскій Монастырь

1 сентября 1911 года, во втором антракте оперы "Царь Салтан" в Киевском городском театре, в присутствии императора Николая II и высших сановников 24-летним помощником присяжного поверенного Дмитрием Богровым был застрелен председатель Совета министров Петр Аркадьевич Столыпин. Раненого, находящегося в полном сознании, доставили в карете скорой помощи в клинику Маковского на Мало-Владимирской улице (сейчас улица Олеся Гончара). Вечером 5 сентября Столыпин скончался. На фото – траурная процессия на Софийской площади во время перенесения тела премьер-министра из больницы Маковского в Киево-Печерскую лавру

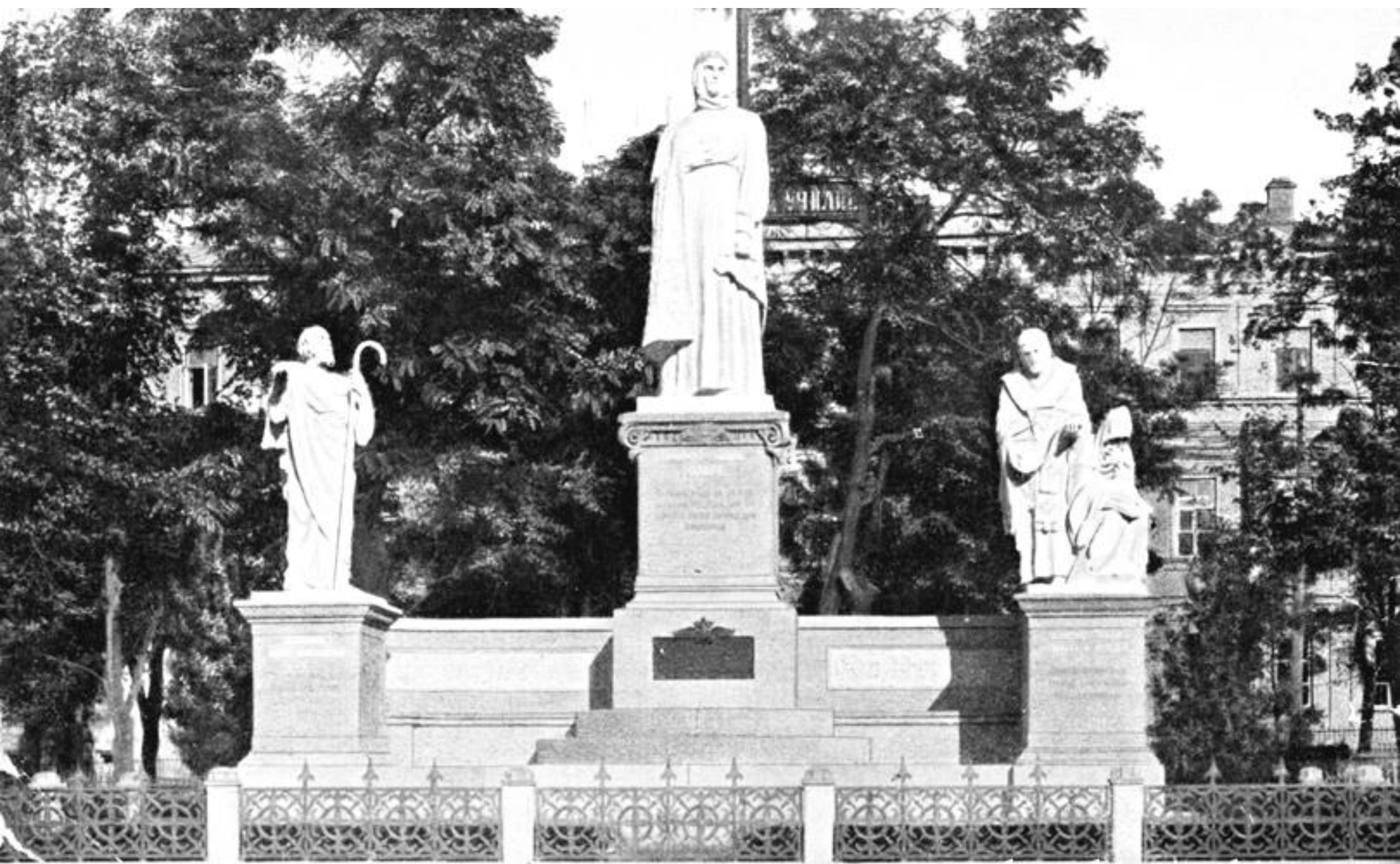
Инициатива возведения памятника Св. княгине Ольге, который должен был открывать серию скульптур великих правителей на "Историческом пути" – аллее от Михайловского монастыря к Софийскому собору, принадлежала Киевскому отделению Российского императорского военно-исторического общества. При обсуждении споры вызвали и общая концепция проекта, и художественное решение памятника, созданного молодым скульптором Иваном Кавалеридзе и архитектором Валерианом Рыковым. Тем не менее, его решили открыть к приезду Николая II в сентябре 1911 года. В короткий срок фигуры были изготовлены из бетона с мраморным наполнителем (текст из книги В. Величко "Киев Кульженко").

Памятник 4 сентября 1911 года был торжественно открыт и освящен митрополитом. Император Николай II и его семья на освящении не присутствовали: празднования были омрачены покушением на премьер-министра П. Столыпина, который скончался на следующий день

Памятникъ св. княгини Ольгѣ въ Кіевѣ.

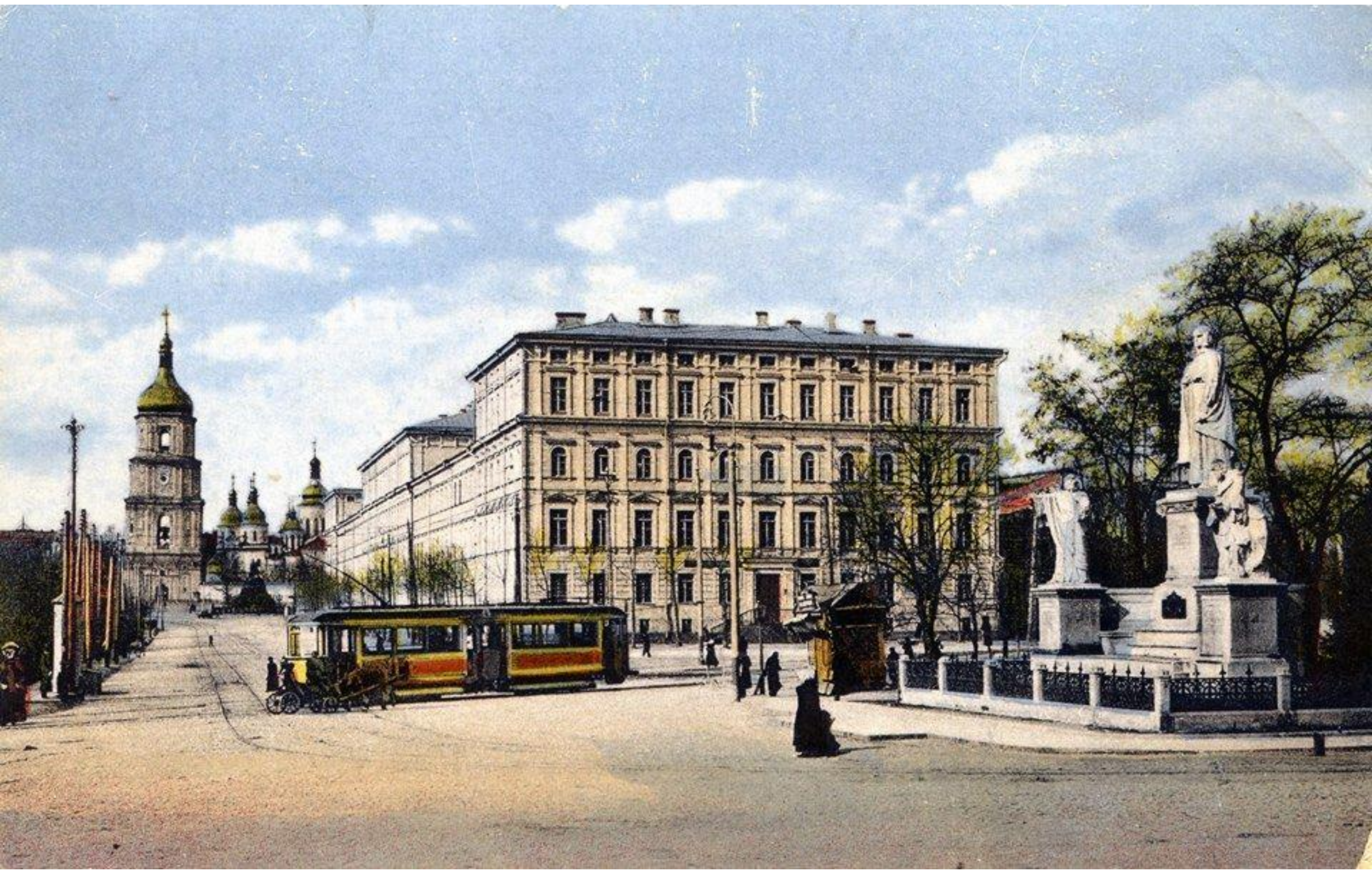
Кіевъ. - *Kiew.* Присутств. мѣсто. - *Le tribunal.*

www.photohistory.kiev.ua

№ 226. Кіевъ — Kiew
Памятникъ Св. Ольгѣ
Monument St. Olga

Кіевъ. Михайловская площадь.
Kiev. Place St. Michel.

У середині XIX — на початку XX століття формується комплекс Михайлівського монастиря: келії Михайлівського відділення (1849–1852), готель для прочан (1857–1897), келії півчих (1894), келії Варваринського відділення (1898–1899), будівлі готелів для прочан (1902–1903, 1907–1908).

Михайловский собор со стороны Варваринского придела (северная сторона). Фото 1910-х гг.

Гостиница Михайловского монастыря на Князе-Владимирской площади. После большевицкой революции здесь были студенческие общежития, известные под аббревиатурой КУБУЧ, что означало «Комиссия по улучшению быта учащихся» (основанная Максимом Горьким)

У 1907–14 роках на Володимирській 33 (де нині СБУ) знаходилася міська станція швидкої медичної допомоги

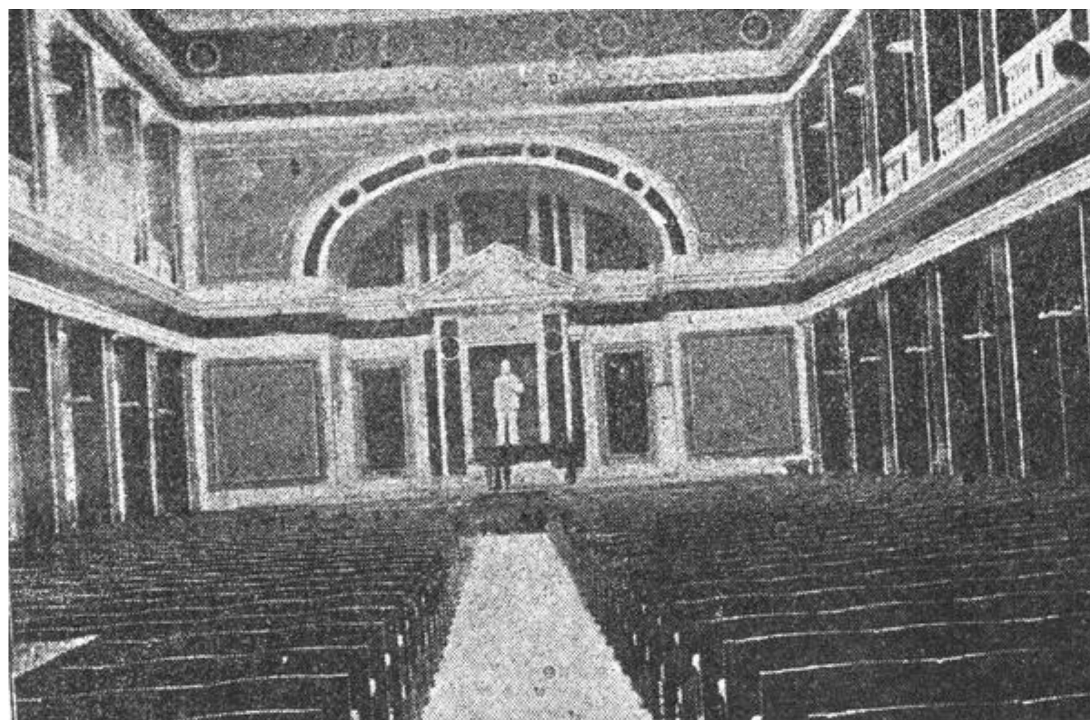

Володимир Щуко. Проект будинку Київського губернського земства. 1913 р.

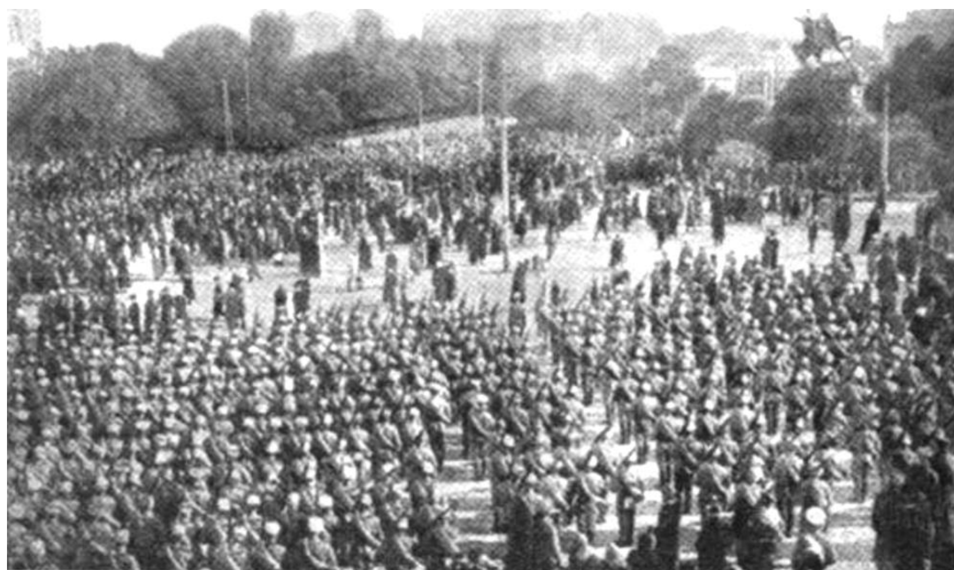
Будинок Рад у Києві.

Колонна зала. 1928 р.

У день святого Вацлава – покровителя Чехії 28 вересня (11 жовтня за нов. ст.) 1914 р. на Софійській площі відбулося урочисте освячення прапора та присяга Чеської дружини – першої чеської військової частини за 300 років після битви біля Білої гори. Це був вирішальний крок до відновлення чеської національної держави, звільнення з-під гніту австро-угорської монархії

Український військовий парад на Софійській площі. Київ. Квітень 1917 р.

У 1914–16 рр. відомий підрядник та домовласник Федот Альошин за проектом свого старшого сина Павла, майбутнього професора архітектури, у новому стилі українського бароко, звів семиповерховий прибутковий будинок, який чудово вписався в ансамбль древніх монастирів. В радянський час тут розміщувалися урядові установи. На жаль, у 1943 р. гарна будівля була підірвана відступаючими гітлерівцями, а радянська влада визнала її відновлення недоцільною.

Березень 1917 року: Лютнева революція

У травні 1917 року Тимчасовий уряд відмовився надати Україні автономію. У відповідь Центральна Рада ухвалила І Універсал, згідно з яким «не відділяючись від всієї Росії... народ український має сам порядкувати своїм життям", а закони України мають затверджуватися Всенародним Українським Зборами. Після проголошення автономії в кінці червня 1917 був створений Генеральний Секретаріат – уряд, сформований Українською Центральною Радою. Автором І Універсалу був В. Винниченко. На фото читання тексту І Універсалу на Софійській площі

Війська Центральної Ради біля стін Михайлівського Золотоверхого собору, березень 1918-го. 1 березня, в супроводі німецьких військ, вони вигнали червоних з Києва. 9 лютого, у день вступу червоних до Києва делегація Центральної Ради підписала у Брест-Литовську договір з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною та Болгарією, про визнання незалежної вільної суверенної України, проголошеної IV Універсалом Центральної Ради 9 січня 1918 року, та надання їй військової допомоги

Березень 1918р. Кияни вітають парад Синьожупанної дивізії на Софійському майдані.

У лютому-березні 1918 р. в Україну увійшли німецькі та австро-угорські миротворці

439. Michealskloster . 1.4.18.

441.&442. Sophien-Kathedrale 1.4.18.

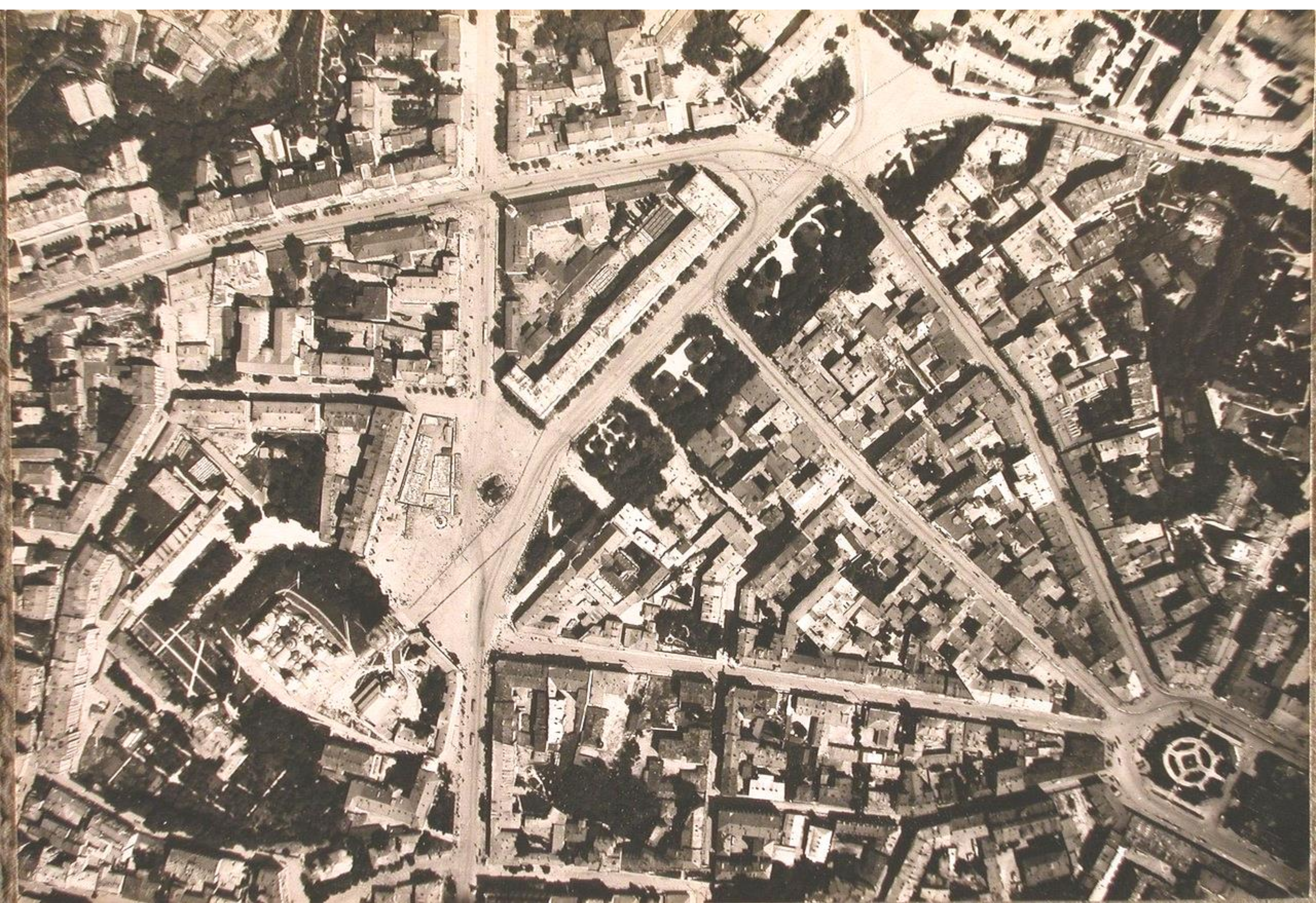

441.&442. Sophien-Kathedrale 1.4.18.

Trjochswjatiskaja mit St. Andreas - Kirche

1918

Молебень на київському Софіївському майдані після проголошення Павла Скоропадського гетьманом України, травень 1918 р. На задньому плані готелі “Древня Русь” і колишній “Женева” Фрідріха Міхельсона.

29 квітня 1918 — у Софійському соборі єпископ Никодим (Кротков) миропомазав Павла Скоропадського на гетьмана всієї України.

1921 — у Софії Всеукраїнський церковний собор висвятив протоєрея Василя Липківського на Митрополита Київського і всієї України УАПЦ.

Головний отаман УНР Симон Петлюра на Софійській площі. 1919 рік. На фото — в центрі

19 грудня 1918 року після завершення антигетьманського повстання Директорію урочисто вітали у Києві. Для підготовки зустрічі було утворено спеціальну комісію, до складу якої увійшов відомий художник Г. Нарбут, який відповідав за мистецьке оформлення міста. За його проектом на вулиці Володимирській перед Софійським майданом побудували тріумфальну арку, а на площі звели двадцятиметровий пам'ятник-обеліск. Про цей пам'ятник, переповідаючи про урочистості, написали усі київські газети. Побачити, як він виглядав, можна на гравюрі Г. Нарбута «Пес мочащий» (сатира на союз гетьмана П. Скоропадського та російських білогвардійців), зафіксований він і тогочасною кінохронікою. Пам'ятник збудували у стислі терміни, вимушено використавши нетривкі матеріали. Чотирикутний у плані обеліск встановлено на масивній основі, нижній блок обеліска прикрашений орнаментами і написами, завершує вертикаль обеліска тризуб.

Весною 1919 року за більшовицької влади пам’ятник пошкодили, а згодом трансформували, замінивши тризуб на червоний прапор, а також добудували підвищення-трибуну». Кучерук О. Г. Нарбут як автор пам’ятника Українській Народній Республіці (1918). К., 2017
У 1921–44 рр., з перервою на 1941–43 рр., площа носила ім'я Червоних героїв Перекопу

26 грудня 1918 року була оприлюднена "Декларація Директорії Української Народної Республіки", яка сповіщала про позбавлення влади гетьманського режиму. На фото – читання тексту Декларації на Софійській площі

Симон Петлюра приймає парад Військового з'їзду УНР, зима 1918–19 рр.

22 січня 1919 був оприлюднений Універсал, яким урочисто проголошувалося об'єднання Української Народної Республіки (УНР) і Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) в єдину соборну українську державу ("Акт Злуки"). На фото – читання Універсалу на Софійській площі

16 декабря 1919 года многострадальный город вновь перешел в руки большевиков.
Части Красной армии на Софийской площади.

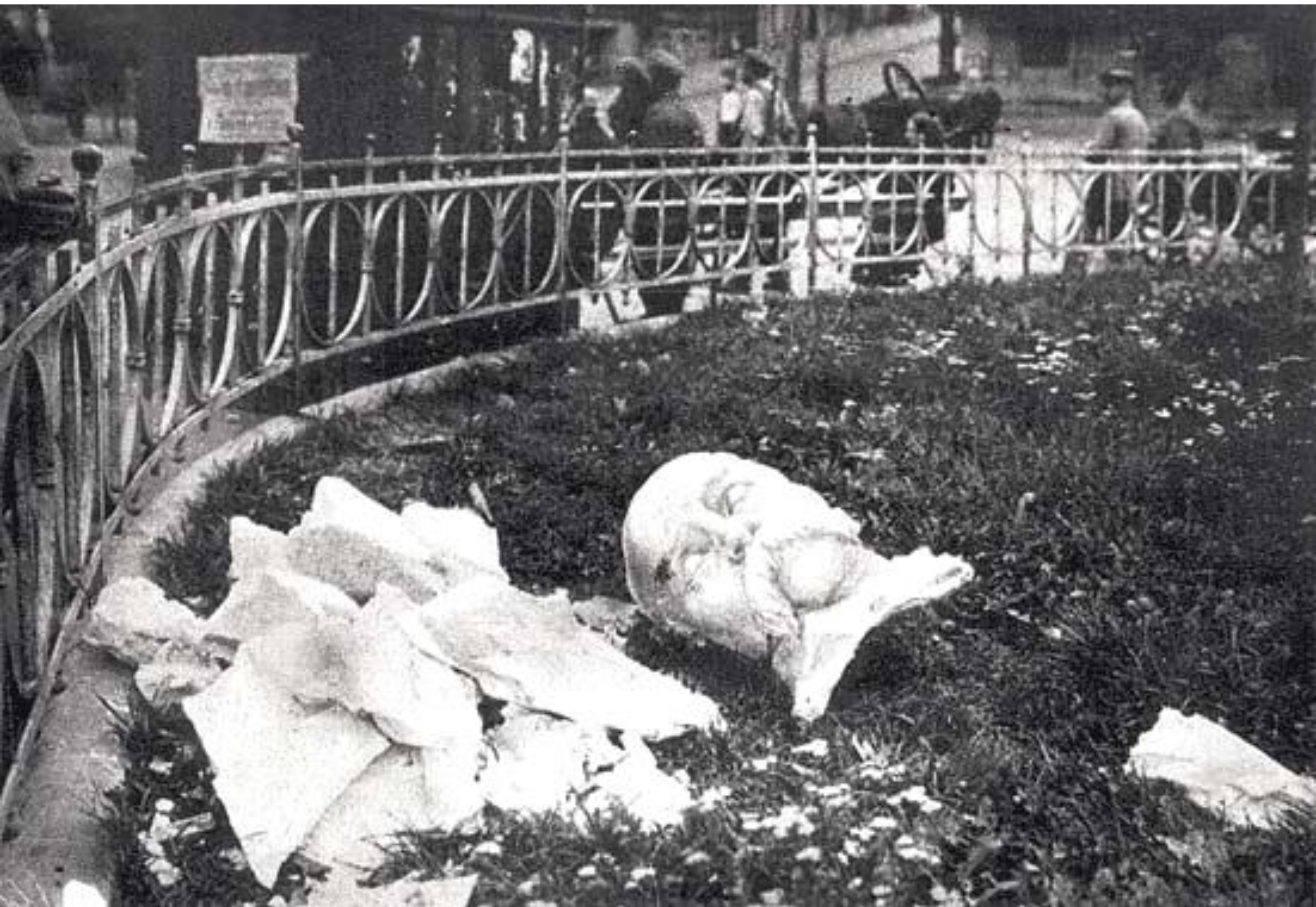
В июне 1920 года Киев вновь перешел в руки большевиков, на этот раз всерьез и надолго – до 1991 года (с перерывом на гитлеровскую оккупацию – с 19 сентября 1941 года до 6 ноября 1943 года). На фото – части Красной армии на Софийской площади после изгнания польских войск

Бюст Шевченка на п'єдесталі від княгині Ольги. Фото 1919 р.

1923. Знищення пам’ятника княгині Ользі, Кирилу і Мефодію відповідно до Декрету Ради Народних Комісарів України від 7 травня 1919 р. «Про зняття з площ та вулиць пам’ятників, встановлених на честь царів та їх посіпак»

Розбите білополяками гіпсове погруддя Шевченка на Царській площі. 1920 рік

Економічна брама Михайлівського золотоверхого монастиря, фото 1924 року.

«Будинки пролетарського студентства», ймовірно, належали до так званої КУБУЧ – «Комиссии по улучшению быта учащихся», утвореної клопотами відомого письменника Максима Горького

В конце 1920-х гг. фонтан с площади Героев взятия Перекопа переместили в сквер перед зданием, где тогда размещались Ветеринарный и Зоотехнический институты – по нынешней ул. Гончара, перед нынешним МЧС

1920-е. Здание бывшей гостиницы «Древняя Русь". Угол Софийской площади и улицы. С этого балкона выступал Михаил Грушевский

Будинок Реального училища (арх. Олександр Беретті, близько 1860). Ліворуч видно флігель. Фото 1930 р., на момент зйомки це школа № 6.

Шкільний флігель по Великій Житомирській, фото Василя Галайби, 1970-ті роки

Вид Михайлівської площі,1930-х рр.

1928–1930 — Всеукраїнська академія наук створила Софійську комісію, яка врятувала собор від знищення більшовиками (секретар комісії — Барвінок Володимир Іванович).

1934 — територію Софійського монастиря оголосили Державним історико-архітектурним заповідником. Комуністичний уряд заборонив служіння в соборі. Забрано всі золоті та срібні речі (царські ворота, ікони, срібні кадила, свічники, церковні ризи, книги), позолочені іконостаси розібрано, золото здерто, решту спалено.

Фото К. Лішко.

Новорічний ялинковий базар у Києві на майдані Героїв Перекопу.

1937–1939: площа Червоних героїв Перекопу в дні новорічних свят. Активність Товариства войовничих безбожників трохи вляглася, і влада дозволила наряджати ялинки на радість дітворі

Фото К. Лішко.

Новорічний ялинковий базар у Києві на майдані Героїв Перекопу.

Верхня станція фунікулеру. Ще не знесена Василівська (Трьохсвятительська церква) і не зведено будинок на Михайлівській площі, в якому нині міститься Міністерство закордонних справ України. Над входом до вестибюлю фунікулера зберігався дореволюційний напис КГЖД (Киевская городская железная дорога). А трамвай довозив бажаючих спуститися на Поділ прямо до станції. Початок 1930-х років

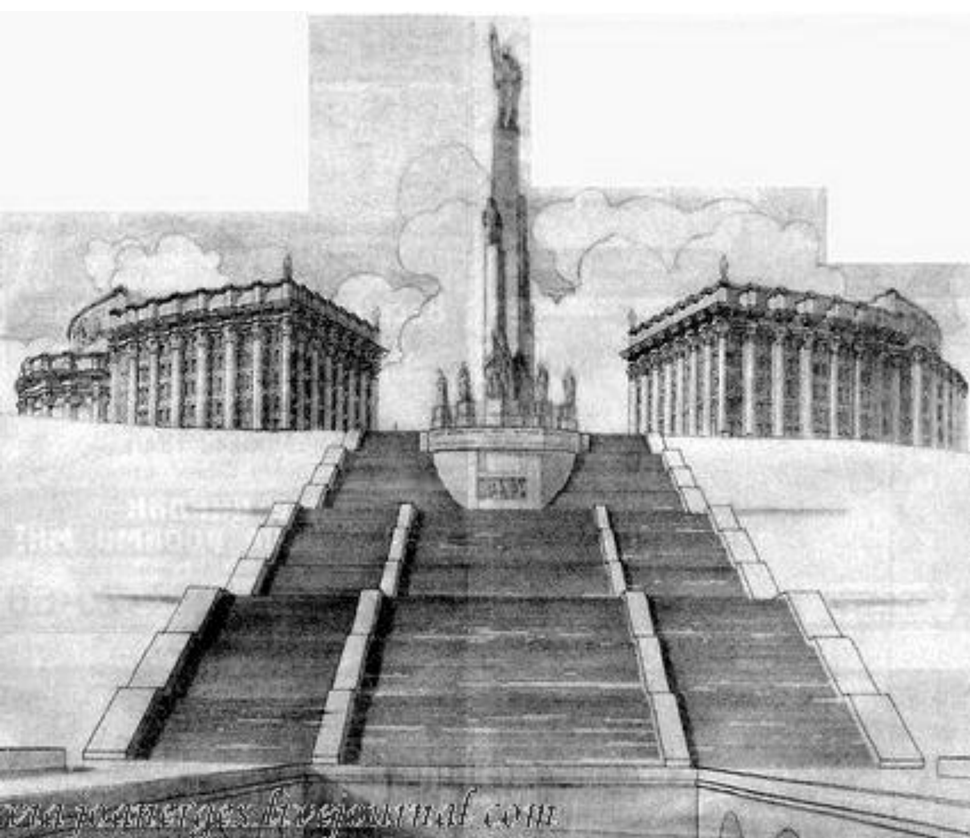

Парад на площі Червоних героїв Перекопу в 30-ті роки

Площа Червоних героїв (штурму) Перекопу, 1935 рік:
фонтана вже нема, Михайлівський золотоверхий розбирають

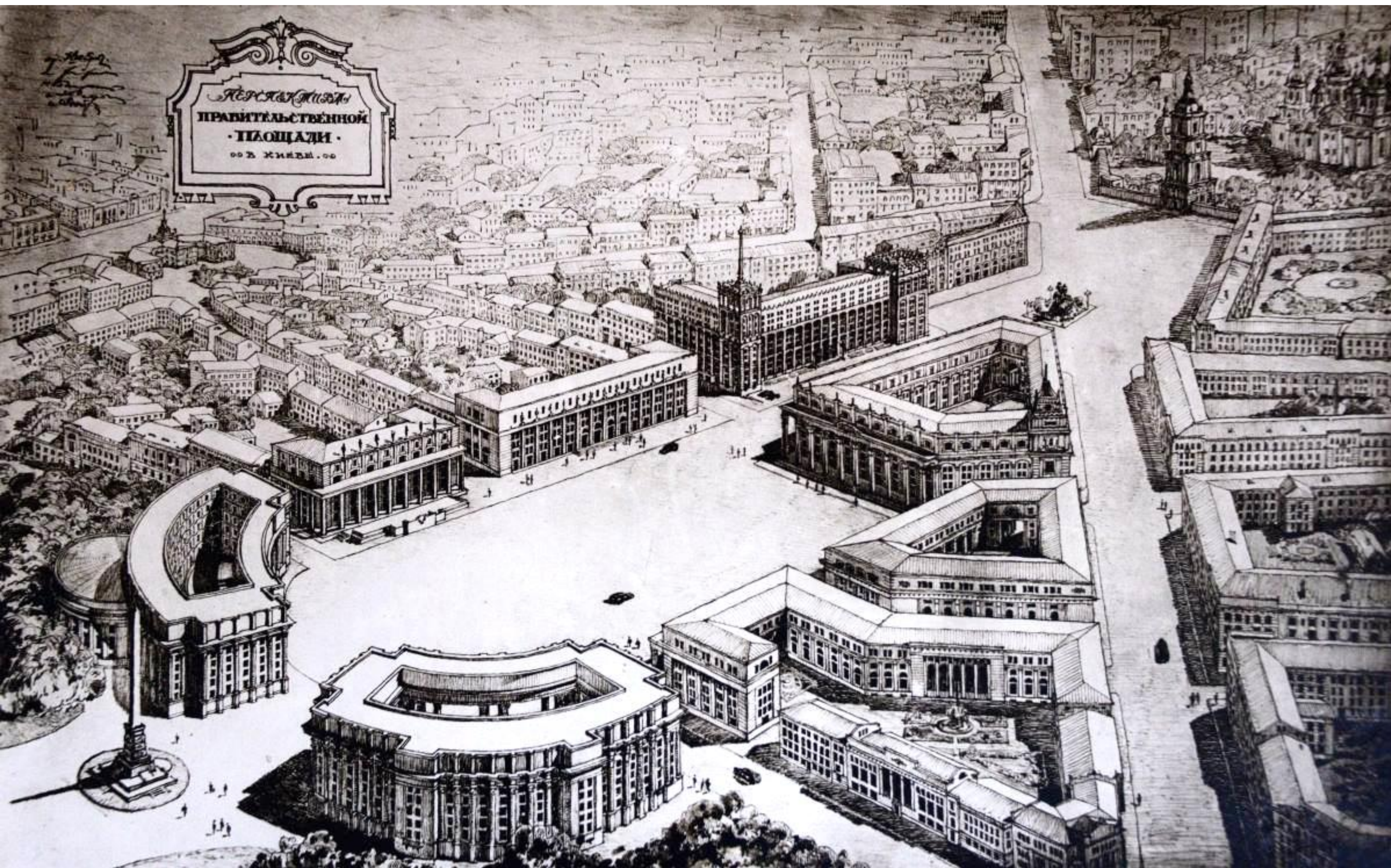

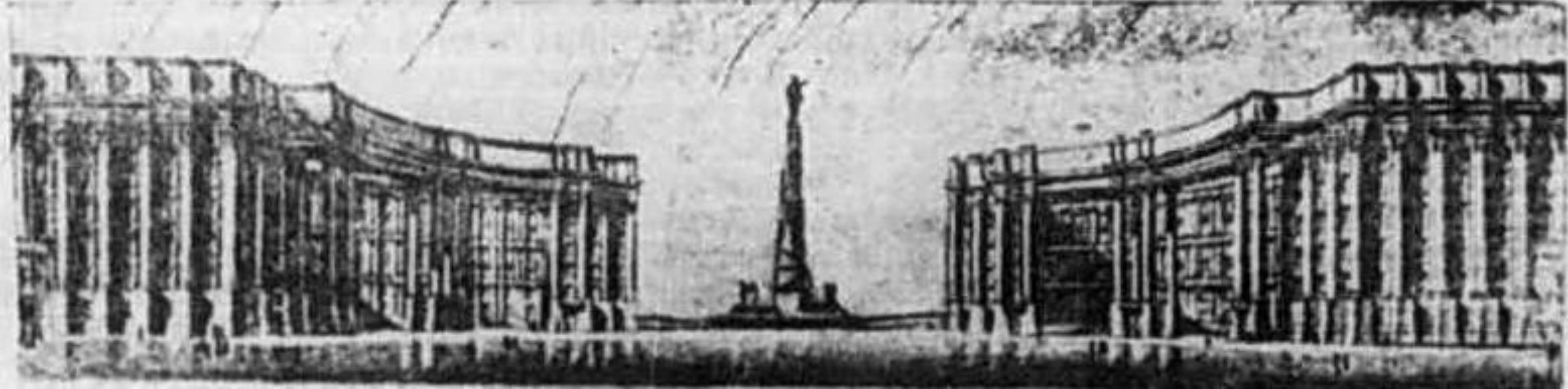
По проекту Иосифа Лангбарда построили лишь здание для ЦК КП(б)У (на чертеже — правое крыло). Здание для правительства на месте Михайловского Златоверхого собора (левое крыло) и монумент вождя так и не были возведены. Иллюстрации из статьи: Валентина Червоножка. Столичный Статус. Журнал "Корреспондент" от 07.08.2004 р.

урядовий центр
вигляд з дніпра

Перспектива
правительственной
·площади·
В Києві

Румовища Михайлівського золотоверхого монастиря після підриву 14 серпня 1937 року

У 1937–61 рр. площа називалася Урядова

1941-й рік: автопарк на місці Михайлівського монастиря

У вересні 1941, за свідченням колишнього завідувача Софійського заповідника Олексія Повстенка, більшовики намагалися замінувати й підірвати собор, але німецькі сапери запобігли цьому.

1943 — за гітлерівської окупації Києва експонати Софіївського архітектурно-історичного музею розграбовано, частину дорогих ікон та фотоархівів вивезли до Німеччини.

Панорама палаючого Хрещатика 24–27 вересня 1941. Знімок з Софійської дзвіниці

Близько 25 вересня 1941 року: погорільці з Хрещатика

Вересень 1941 року. Німецькі вояки дістають воду собі і киянам.

Bundesarchiv, Bild 183-B11286
Foto: Kraagranger [Kraayvanger] | September 1941

Листопад 1943 року. З фотоальбому "Київ. 1939–1945", К. Кий, 2005

Вулиця Володимирська з дзвіниці Софійського собору. 1943 р.

Партизанський парад, 1943. У 1944-93 роках площа носила ім'я Богдана Хмельницкого

Мітинг на честь визволення Київської області, березень 1944 року

«Парад» військовополонених 16 серпня 1944 року. Наступне фото Георгій Угринович зняв зі спеціально встановленої пожежної драбини

Літо 1944 р. Демонтаж руїн колишнього прибуткового будинку Павла Альошина

Первомайский парад в Киеве, 1945 год. Фото Георгия Угриновича

9 травня 1945 року на Софійському майдані.

1946.07. Улица Владимирская, впереди площадь Богдана Хмельницкого (теперь Софийская площадь)

Травень 1946

Весняний ярмарок 1947 року

1948.04. Смотр автоматических лестниц Киевского гарнизона пожарной охраны на площади Богдана Хмельницкого возле Софийского собора.

Боевые машины на параде Киевского гарнизона в день смотра техники и приемов современной борьбы с пожарами

1948.09. Строительство лестницы на Правительственной площади (сейчас Михайловская площадь)

Наприкінці 1940-х років трамвай № 15 курсував за маршрутом площа Б. Хмельницького – завод ім. Дзержинського (нині Либідська площа).

1955

Будинок митрополита на Софійському подвір'ї, в якому по війні містилася Академія архітектури. 1956 р.

1957.01.17. Панорама площади Богдана Хмельницкого (сейчас Софийская площадь)

1957 рік. Фото Ервіна Волкова

1958.04.26. Торжественный митинг на площади Богдана Хмельницкого, посвященный вручению Киевской области ордена Ленина

1958.04.26. Торжественный митинг на площади Богдана Хмельницкого, посвященный вручению Киевской области ордена Ленина

ДЕСЯТИННА, 9 (колишня Трьохсвятительська, 23)

На одній з найстаровинніших київських вулиць "міста Володимира" стоїть по лінії забудови двоповерховий шляхетно-стриманої архітектури особняк, декорований в дусі "нео-грек". Будинок зведено 1899 р. за проектом академіка архітектури В. Ніколаєва на замовлення подружжя Симиренків – Василя Федоровича та Софії Іванівни, з дому Альбранд.

Ділянка забудови сформувалася в існуючих межах лише на зламі XIX-XX ст. Колись то була частка великої садиби, що належала Трьохсвятительській церкві, яка стояла неподалік, над схилом до Боричевого Току й була зруйнована у 1934–35 рр. через "несумісність з виглядом соціалістичного Києва". У 1880 р. у вдови надвірного радника Анастасії Іванівни Климович ділянку землі площею 1253 кв. саж. (0,56 га) придбав відставний поручик Петро Михайлович Агеєв і 1881 р. спорудив двоповерховий будиночок (нині Десятинна, 11, перебудований). Цю садибу 1885 р. продано дворянці, дочці землевласника Катерині Іванівні Альбранд. Згодом, 1899 р. її разом із сусідньою садибою (ліворуч), що належала Трьохсвятительській церкві (там стояв одноповерховий дерев'яний будинок причту, зі службами), придбав спадковий почесний громадянин Василь Федорович Симиренко. Він і спорудив новий особняк (№ 9) поруч із старим (№ 11).

Чоловий фасад набув характерної композиції й деталей декору, щойно запроваджених архітектором Володимиром Ніколаєвим у здійсненому 1897-98 рр. проекті особняка Маркуса Зайцева на вул. Грушевського, 20 та в проекті особняка Федора Терещенка на вул. Терещенківській, 9.

Рильський провулок прокладено у 1830-ті рр. від Софійської площі до вулиці Стрілецької, під паралельними назвами: сучасною – від Рильського полку російських військ, що дислокувався поблизу після Переяславської угоди 1654 р. – та провулок Троїцький, від Троїцької церкви, що стояла на місці Присутственних місць, а при їх будівництві була перенесена на Нову забудову (нинішнє перехрестя вул. Вел. Васильківської та Жилянської, напроти Театру оперети). В 1939–44 рр. – провулок називався Перекопським, оскільки у 1921–44 рр. Софійська площа носила назву «Червоних героїв Перекопу». 1944 р. затверджено сучасну назву.

Рильський провулок, 4. Будинок чиновника Голікова, що існував уже 1859 року, був першою двоповерховою цегляною спорудою в кварталі. При наступному власникові – лікарі І.Павлушенкові – перебудований 1879 року за проектом архітектора Павла Спарро. У повоєнні роки в будинку мешкали співробітники видавництва "Радянська школа". Знесений 1984 р. Фото Василя Галайби, 1980 р.

В завершении бокового объема, выходящего на Владимирскую улицу, Каракис спроектировал ажурную башенку со шпилем, как отзвук Софийского собора. Башенка простояла неделю-две (сохранился редкий кадр). На горе и архитектору, и киевлянам Н.С.Хрущев, первый секретарь ЦК КП(б)У, принимал в Киеве коллегу – секретаря ЦК Польской объединенной рабочей партии В.Гомулку, показывая ему город. Проезжая мимо дома, Гомулка спросил, указывая на башню: а это что за церквушка? Во избежание подобных вопросов иностранных гостей башенку за одну ночь ликвидировали. Эта башенка, а также некоторые элементы декора, была одним из поводов для обвинения Иосифа Каракиса в украинском буржуазном национализме.

www.photohistory.kiev.ua

1950-е годы.
Фото Георгий
Угринович.

1958

Фото Семена Фрідлянда

Киев 1959 года. Фото Lawrence Monthey

60-ті роки, екскурсійний тролейбус

Фото 1974. У 1944-93 рр. носила ім'я Богдана Хмельницкого.

У 1941-43 рр. і з 1993 р. – Софійська площа.

У 1977 р. Урядовій площі було передане ім'я Михайла Калініна, в зв'язку зі спорудженням на Хрещатику монументу до 60-річчя Жовтневої революції й відповідним перейменуванням площі.

1950-ті рр. — у соборі провели реставрацію, під час якої виявили та відкрили фрески 11 століття (фрагментарно, там, де вони збереглися) і відновили фрески 18 століття.

1990 — ансамбль Софійського монастиря занесено до Переліку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

1983

СЛАВА
СОВЕТСКОЙ
БАМ
Paix Paz
FRIEDEN

Київ, 21 січня 1990 року

Виступ київського міського голови Леоніда Косаківського на відкритті робіт з відтворення монумента княгині Ользі, св. Андрію Первозванному, просвітителям Кирилові та Мефодію

18 липня 1995 року спроба поховати Патріарха Володимира у Софійському соборі наштовхнулася на опір з боку духовенства УПЦ Московського Патріархату та силові дії загонів спеціального призначення МВС України

На початку 1990-х років УПЦ КП збирає кошти для відтворення собору. В ньому проходить служба, а поруч, як у давні часи, діє монастир. Грошей вистачило лише на початкові дослідження, було зрозуміло, що без державної підтримки унікальну пам'ятку не буде відбудовано. Українська спільнота надсилала численні звернення до голови держави виділити фінансування на реставрацію. Нарешті 9 грудня 1995 року Президент Леонід Кучма видав указ який визначав відбудову Михайлівського Золотоверхого монастиря загальнодержавним пріоритетом.

Першою постала дзвіниця в стилі українського бароко у первозданному вигляді. Собор було відкрито на День Києва 1998 року, за участю патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета, який освятив монастир. Також були присутні президент Леонід Кучма, голова уряду Валерій Пустовойтенко та мер міста Києва Олександр Омельченко.

У лютому 2001 року чотири фрагменти фресок XII століття Михайлівського Золотоверхого собору, що зберігалися в Ермітажі, були передані Україні. У січні 2004 року Міністерство культури Росії ухвалило рішення про передачу Україні з Ермітажу останніх семи фресок київського Михайлівського Золотоверхого собору, які опинилися в Росії. Восени 2004 передачу фресок було закінчено.

Влітку 1997 року на Економічній брамі Михайлівського Золотоверхого монастиря відкрито меморіальну дошку з бюстом оборонця собору Миколи Макаренка.

Президент України Віктор Ющенко разом з дружиною Катериною і дітьми направляються в Софійський собор на Молитву за Україну 24 серпня 2006 року

Hyatt Hotels Corporation — міжнародна мережа готелів найвищого рівня, штаб квартира якої знаходиться у Чикаго. Мережу було засновано у 1957 році, її власниками є родина Прітцкер – нащадки київського адвоката Миколи Прітцкера (1871–1956). На 2014 рік до мережі входили 573 готелі у 48 країнах світу. 23 липня 2007 було відкрито «Hyatt Regency Kyiv».

Прітцкерівська премія (100 тис. доларів США) вважається архітектурним аналогом Нобелівської премії. Заснована у 1979 р. родиною Прітцкерів, власників всесвітньої мережі готелів Hyatt. Головою журі виступав лорд Ротшильд. Міжнародне журі премії щороку змінює свій склад, і в нього входять провідні архітектори світу, критики, імениті меценати й бізнесмени. Одним з головних критеріїв присудження премії є іноваційний характер архітектурних ідей, що застосовувалися при проектуванні і будівництві.

Місце вручення премії щоразу обирається інше, і зазвичай церемонія супроводжується різноманітними культурницькими заходами, як то — виставками, семінарами і конференціями. Для церемонії обираються будівлі провідних музеїв світу, майданчики масштабних будівництв або визначні місця. Прітцкерівська премія вручалась у Вашингтоні (Національна галерея), Нью-Йорку (музей Метрополітен), Версалі, Єрусалимі, Лос-Анжелесі, Більбао, Берліні, Римі (Капітолійський пагорб), Мехіко, Празі, Мадриді, Санкт-Петербурзі (Ермітаж) та інших містах.

Maidan. History. @MaidanHistory · 7 ч
Нас не запугать.
Михайловская площадь после силового разгона #Євромайдан
30 ноября.

Это место стало по сути отправной точкой Революции достоинства. После варварского избиения спецназом студентов Евромайдана они бежали в Михайловский монастырь, где их защитили священники. На следующее же утро, 30 ноября 2013 года, на Михайловскую площадь начали стекаться киевляне, и к вечеру здесь уже начали ставить первые палатки. А 1 декабря начался полномасштабный Майдан: йолка, захват Киевсовета, события на Банковой.

Під час силового розгону Євромайдану у ніч на 30 листопада 2013 року частина людей, які втекли від міліції «Беркут», знайшла прихисток на території Михайлівського Золотоверхого монастиря. Під час сутичок із «беркутом» у соборі двічі (вперше 30 листопада 2013, і вдруге 19 лютого 2014) переховувались мітингувальники та створили тимчасовий штаб. Семінаристи із Київської православної богословської академії допомагали мітингувальникам: ходили на нічні чергування, приносили медикаменти, робили чай, носили гарячу воду.

«До 1 грудня ми залишались єдиним місцем для відпочинку та сну немісцевих учасників протесту. У неділю частина мітингувальників перейшла у Будинок профспілок, КМДА та у Жовтневий палац. Відкрив свої двері Олександрівський римо-католицький храм, але все одно кожну ніч собор наш заповнений людьми. Ми зберегли нічне чергування семінаристів і церковнослужителі продовжують всю ніч відправляти богослужіння.»

В ніч на 11 грудня 2013 р. дзвони Михайлівського Золотоверхого монастиря вперше за вісім століть вдарили на сполох, яу у 1240 р., під час монгольської навали. На дзвін до центру столиці зійшлося безліч киян і спроба зачистити Євромайдан бійцями спецпідрозділу «Беркут» та внутрішніми військами виявилася невдалою.

КУТЕЙНИКОВЕ
ТА ДЗЕРКАЛЬНЕ
Serhii Nuzhnenko / RadioSvoboda.org (RFE/RL)

24.08.2014 найбільший у світі прапор України

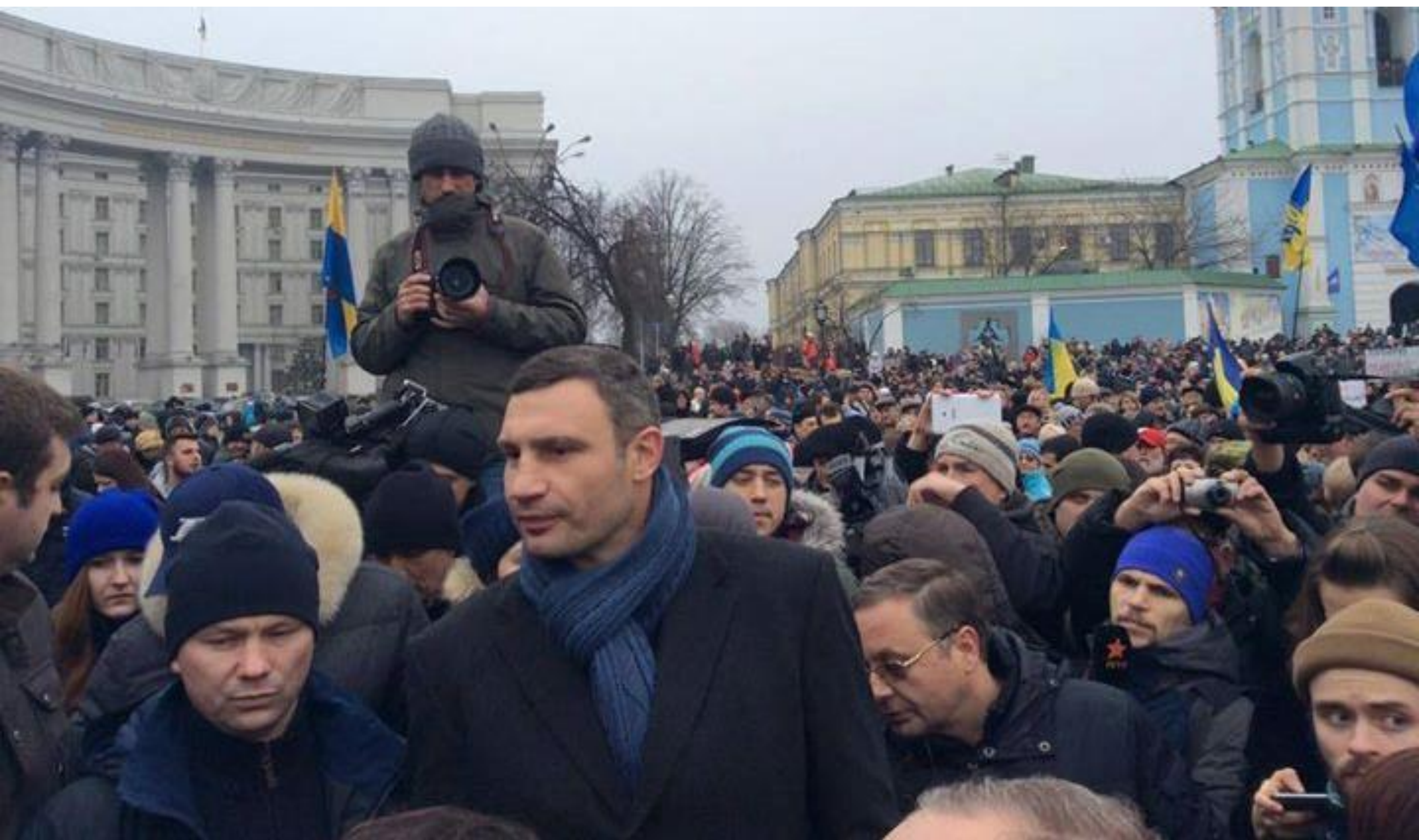

14 вересня 2014

skyandmethod.com

Січень 2015

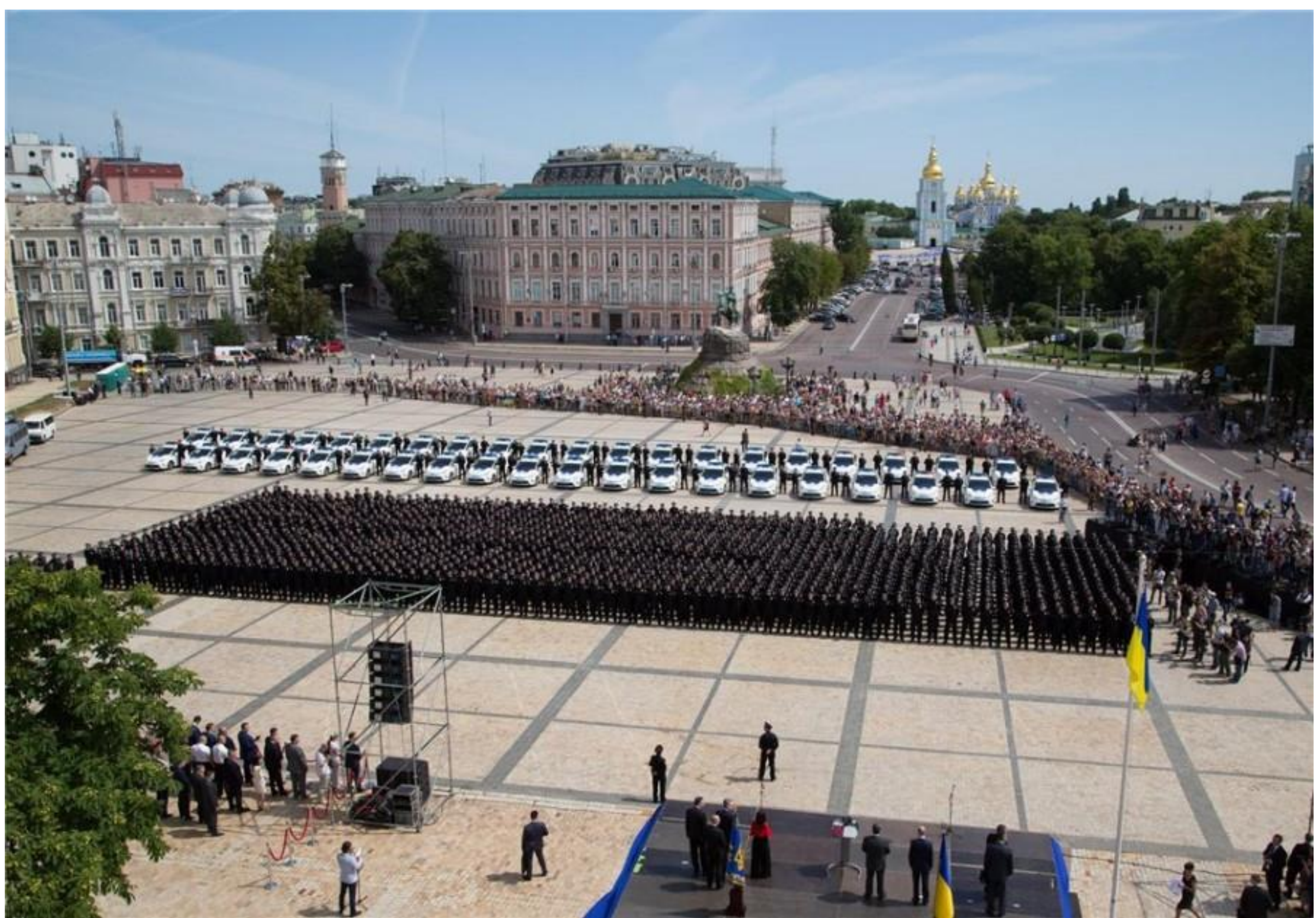
Виталий и Владимир Кличко приняли участие в марше солидарности против терроризма и в память о жертвах теракта под Волновахой, который в эти минуты проходит в Киеве. Братья Кличко пришли на Михайловская площадь, чтобы вместе с тысячами киевлян пройти маршрутом Михайловская площадь – Европейская площадь – ул. М. Грушевского – ул. Липская – ул. Институтская – Майдан Независимости

В Киеве на Михайловской площади 21 февраля 2015 года открылась выставка "Присутствие. Доказательства агрессии российских войск на территории Украины", посещенная всеми высшими руководителями Украины и лидерами ряда европейских стран

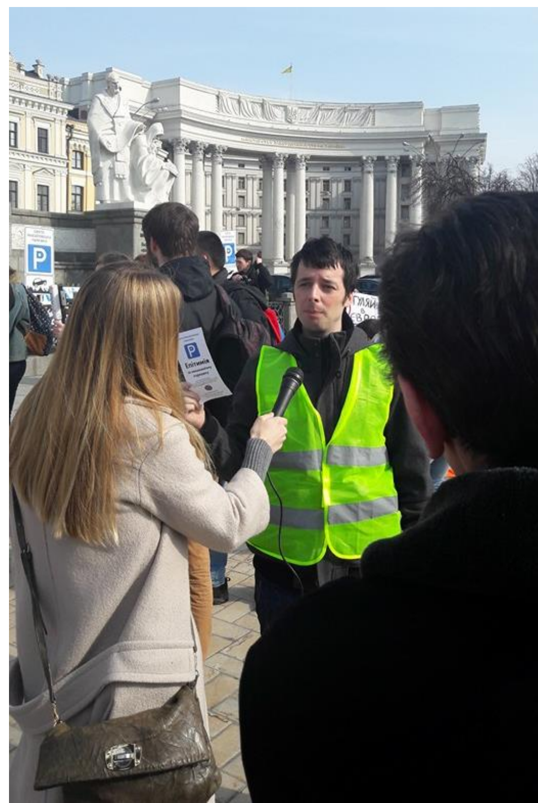

retroua.com

Присяга нової патрульної поліції 4 липня 2015 року

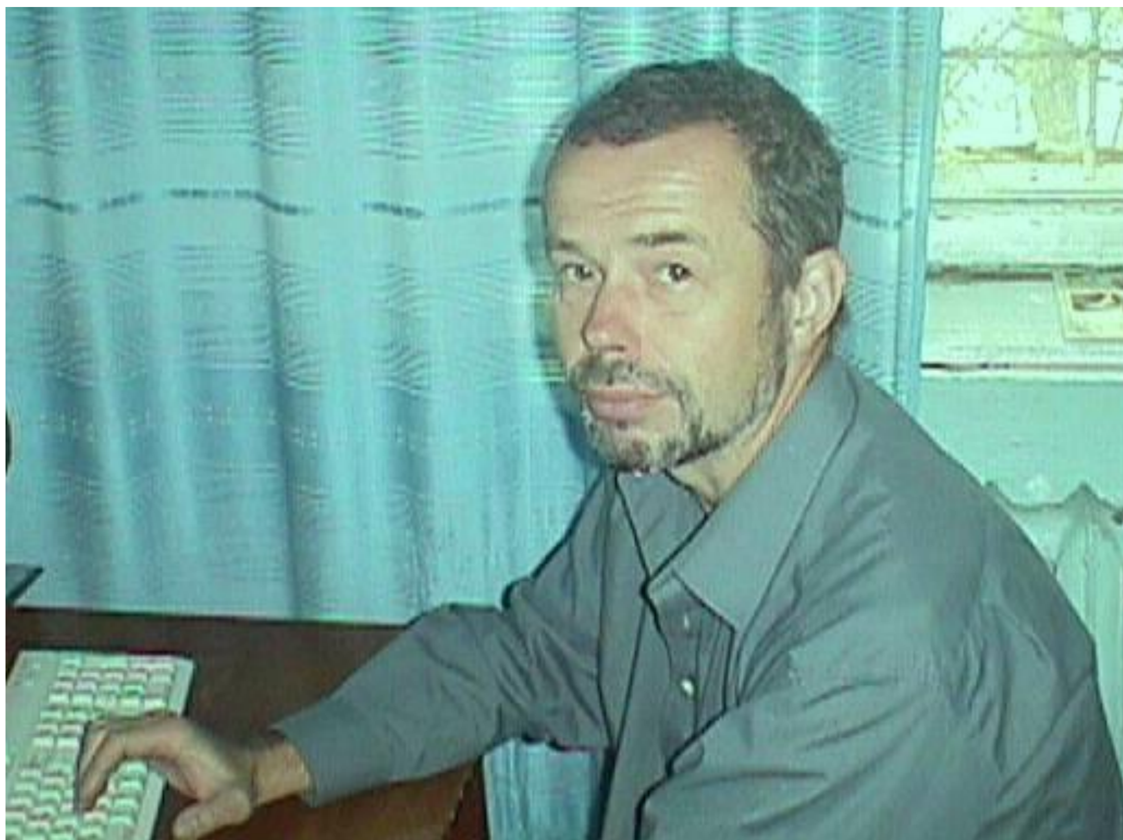
1 квітня 2016 року – громадська акція проти будівництва автопарковки

madmax@studioavtv.com.ua

AGRICOLE

Валерій Лисенко – веб-майстер офіційного сайту Чорнобильської зони. Чорнобиль, 2003 рік

Приватний Інтернет-проект "1000-ліття української культури" ***1000years.uazone.net***
ex.ua/user/VLysenko